

KENT KONSEYLERİ BAĞLAMINDA KENTLERDE YERELLİK ALGISI

Arş. Gör. Yaşar Orçun Küçükıylmaz
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
orcunkucukyilmaz@kmu.edu.tr

Öz

1992 yılında Rio Konferansı sonrasında ortaya çıkan Gündem 21'e ithafen Yerel Gündem 21'lerin kurulması ve uygulamada merkez konuma oturtulması kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda Yerel Gündem 21'in bir uzantısı olarak "kent konseyi" kavramı ortaya çıkmıştır. Kent konseyleri; kentlilik bilinci oluşturma, aktif katılım, kente sahip çıkma ve aidiyet gibi kavramları bünyesinde barındırmaktadır. Kent konseyleri yerel demokrasi anlamında kentlerde ortak bir politika süreci oluşturmayı amaçlasa ve sayıları her geçen gün artsa da uygulamada birtakım eleştirilere hedef olmaktadır. Kuruluş amaçlarında yereli ön plana çıkaran ve ortak bir yönetsel politika üretmek amacı taşıyan bu birimler merkez ve yerel odakların baskısı altında kalarak işlevsel sorunlara maruz kalmaktadır. Kent konseylerinin yerel faktörler üzerinde etkisi olmasına karşın uygulamada kent konseylerinin merkezi bürokrasinin etkisi altında kalması kent konseylerinin sahip olduğu bilinçle bir tezat barındırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kent Konseyleri, Yerellik

Giriş

Dünya üzerinde var olan merkeziyetçi yönetim algısı özellikle 1990'lı yıllardan itibaren kırılmaya başlamış, merkeziyetçi yönetim anlayışının hâkim ve kapsayıcı görüşünün yerini yerele dönük ve yerel odaklı mekanizmalar almaya başlamıştır. Yine 1990'lı yıllardan itibaren dünya üzerinde meydana gelen yönetsel paradigma değişimleri vatandaşı esas alan, vatandaşın yönetime dahil olduğu ve çok aktörlü bir yönetsel mekanizmayı ön plana çıkarmıştır. Kent konseyleri yerele dönük ve yereli baz alan mekanizmalar söz konusu olduğunda önde gelen aktörlerden biridir. Gündem 21'in bir uzantısı olarak oluşturulan yapılanmalardan biri olan kent konseyleri, kentsel alanda vatandaşın ve birçok aktörün aktif katılımını esas alan ve kente dair birçok konuda politikalar ortaya koyabilen bir esas ile ortaya çıkmıştır. Kent konseyleri kuruluş amaçları doğrultusunda birçok konuda güncel ve demokratik ilkeler ile donatılmıştır ancak özellikle merkeziyetçi yönetim anlayışının ağır bastığı yönetsel sistemlerde kent konseylerinin

işleyişine yönelik ciddi problemler mevcuttur. Kent konseylerinin oluşturulmaya başlandığı ilk dönemlerden itibaren merkez ve yerel odakların baskısı altında kalışı eleştiri noktasında her daim güncelliğini korumuştur.

1. Tarihsel Çerçeve: Gündem 21'den Kent Konseylerine

1980'li yıllardan itibaren yaşanan küreselleşme süreci siyasal, ekonomik ve toplumsal alanlarda olduğu kadar yönetsel alanda da hızlı ve köklü değişimlere sebep olmuştur. Geleneksel yönetim anlayışının katı, gizliliği esas alan, hiyerarşik ve katılımcılıktan uzak yönetim yapısı şeffaf ve katılımcı bir yönetim modeline dönüşmeye başlamıştır. Bu durum, kamu yönetiminde de yeniden yapılanma sürecinin önemli bir adımını oluşturmuştur. Kamu yönetimindeki değişimlerle birlikte, evrensel bir kavram olan "demokrasi" kavramından da beklentiler değişmiştir. Doğrudan temellerle ortaya çıkan demokrasi, sonrasında temsili bir şekilde ve nihayet katılımcı ve müzakereci formlarıyla kendini gerçekleştirmiştir. Hem yönetim hem de demokrasi boyutunda yaşanan dönüşümler incelendiğinde özellikle vatandaş odaklılığa ve katılımcılığa vurgu yapıldığı noktada ortak bir görüş hâkimdir. Bu doğrultuda yerel yönetimler vatandaşa en yakın yönetim birimleri olması ve aktif katılıma olanak sağlaması bakımından önemli yapılar olarak görülmektedir. Nitekim bu doğrultuda katılımı ön plana çıkaran mekanizma arayışlarına gidilmiştir. Kent konseyleri, günümüzde bu görevi üstlenmek için oluşturulan birimler olarak ortaya çıkmıştır (Yaman & Küçükşen, 2018: 66).

Kent konseylerinin tarihçesini 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi ve bu maddeye bağlı olarak 2006 yılında çıkarılan Kent Konseyi Yönetmeliği'nden daha eskiye götürmek gerekmektedir. Nitekim bugün tâbi olunan hukuki çerçeve ve statü yerli mevzuattaki bu düzenlemeye dayandırılrsa da kent konseylerinin ortaya çıkışını 1992 yılında Brezilya'nın Rio kentinde yapılan Birleşmiş Milletler Kalkınma Konferansı ile ilişkilendirmek yerinde olacaktır. Rio Konferansı sonrasında kabul edilen Gündem 21 Birleşmiş Milletler üyesi ülkelerin devlet ve hükümetleri tarafından kabul edilmiştir (Soygüzel, 2017: 42). Yerel Gündem 21, yerel yönetimlerde sivil toplum kuruluşlarının karar alma süreçlerinde etkili olarak daha iyi bir ekonomik gelecek, çevrenin korunması ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi kapsamında yürütülen ve yerel demokrasinin geliştirilmesine yönelik bir projedir. Yerel Gündem 21, yerel demokrasinin güçlendirilmesi konusunda etkili bir hareketi temsil etmektedir. Yerel Gündem 21'in uygulandığı yerlerde, ilerleyen süreçlerde bir takım aktörler (kadınlar, sivil toplum kuruluşları, iş insanları...) bir araya gelerek kent konseylerini oluşturmuşlardır. Bu bağlamda kent konseylerinin temeli Yerel Gündem 21'e dayanmaktadır (Kara

& Şimşek, 2016: 245). Yerel Gündem 21 hareketi, 1996 yılından bu yana altmışın üzerinde kentte uygulanmış ve program 2011 yılında tamamlanma sürecine gelmiştir. Yerel Gündem 21 programı kapsamında yerel demokrasiye yönelik gelişim ve halkın karar alma süreçlerine katılımı alanında kentlerin edindikleri bilgi ve deneyimlerin kurumsallaşmasına ve sürdürülebilirliğine katkı sağlamak amacıyla İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün çalışmaları ve Yerel Gündem 21 kentlerinin desteğiyle, kent konseylerinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yer alması söz konusu olmuştur. Bu bağlamda Kent Konseyleri Yönetmeliği yayımlanarak kent konseylerinin çalışma usul ve esasları belirlenmiştir (Aygen, 2014: 218).

Yerel Gündem 21'in; "Gündem 21'in desteklenmesinde Yerel Yönetimlerin Girişimleri" başlığını taşıyan 28.bölümünde Gündem 21'de tartışılan sorunlar ve çözümlerin birçoğunun yerel faktörlerden kaynaklandığı ve dolayısıyla bunların çözümlerinde de yerel yönetimlerin aktif rolünün önem arz ettiği vurgulanmıştır. Gündem 21'de belirlenen şu hedefler, yerel yönetimlere verilen önemi vurgulamaktadır:

- 1996 yılına kadar ülkelerdeki bütün yerel yönetimler, vatandaşları ile birlikte bir danışma süreci başlatarak, toplum adına Yerel Gündem 21 konusunda bir fikir birliği geliştirecektir.
- 1993 yılına kadar uluslararası toplum nezdinde yerel yönetimler arasındaki iş birliğini artıracak bir danışma süreci başlatacaktır.
- 1994 yılına kadar kentlerin ve diğer yerel yönetimlerin temsilcileri, yerel yönetimler arasındaki iş birliği ve eşgüdümü geliştirmelidir.
- Ülkelerdeki bütün yerel yönetim birimleri, kadınları ve gençleri karar alma süreçlerine, planlamalara ve bunların uygulanmasına katılımını sağlayacak programları hayata geçirmeleri için teşvik etmelidir (Agenda 21: 1992).

2. Türkiye'de Yerel Gündem 21 Uygulamaları

1992 yılında, Rio Zirvesi'nde ortaya çıkan Yerel Gündem 21 Türkiye'de 1996 yılında yapılan "Habitat II" ile gündeme gelmiştir. Nitekim konferanstan hareketle Eylül 1997'de Gündem 21'in 28. Bölümünde yerel yönetimlerin kendi beldelerine yönelik Yerel Gündem 21'lerin hazırlanması ve uygulanması yönünde teşvik edilmesinden hareketle, IULA-EMME (Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği – Doğu Akdeniz ve Ortadoğu Bölge Teşkilatı) koordinatörlüğünde Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Türkiye Daimi Temsilciliği ve UNDP Capacity 21 Programı'nın öncülüğü ve desteğiyle,

Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi hazırlanmıştır ve proje olarak başlayan süreç zamanla Yerel Gündem 21 programına dönüştürülmüştür (Eyduran, 2014: 14). Yerel Gündem 21 programı bu bağlamda beş aşamadan meydana gelmektedir. Kasım 1997’de başlayan ilk aşama, Birleşmiş Milletler nezdinde tüm yerel yönetimlere, katılımlarını sunmaları, buldukları mekanlar için Yerel Gündem 21 hususunda ortak bir fikir etrafında bir araya gelmeleri doğrultusunda çağrıda bulunmuştur. Bu çağrı neticesinde Türkiye sürecle ilgili bir proje hazırlamış ve sonrasında geliştirdiği bu projeye Yerel Gündem 21 programına geçiş yapmıştır. Türkiye’de ilk projenin geliştirilmesi üzerine 2000 yılında ikinci aşama başlamıştır. 2000-2003 dönemi arasında “Türkiye’de Yerel Gündem 21’lerin Uygulanması” adlı proje geliştirilmiştir. Proje kapsamında ulaşılmak istenen beş ana hedef mevcuttur. Bu hedefler: 1)Yerel Gündem 21 kapsamında yerel yönetimlerin sayısını arttırmak ve ortaklığa tâbi olan kentlerde katılımcı süreci oluşturmak, 2)Ortaklığa yeni dahil olmuş kentlerde eylem planları hazırlamak ve bunların hayata geçirilmesini sağlamak, 3)Halkın bilgilendirilmesi ve uluslararası kampanyaların düzenlenmesini sağlamak, 4)Yerel Gündem 21 süreçlerinin uzun dönemli olarak destek görmesinin sağlanması düşünülürken Marmara Depremi sonrasında proje durdurulmuş ve beşinci hedefe geçiş yapılmamıştır. 2004-2006 yılları arasındaki üçüncü aşama, iki temel noktayı esas almaktadır. Bunlardan ilki yerel ve ulusal düzeyde Yerel Gündem 21’lerin kurumsallaşmasını temin etmek, ikincisi ise yerel düzeyde küçük ölçekli hibe programlarının başlatılmasını ve böylece Binyıl Bildirgesi hedeflerinin yerelde hayata geçirilmesini hedeflemektedir. Binyıl Kalkınma Hedeflerinin gerçekleşmesi amacını taşıyan dördüncü aşama ise 2006 Eylül ve 2008 Haziran arası dönemi kapsamaktadır. Beşinci aşama ise 2009 Ekim ve 2011 Mart tarihleri arasındadır. Bu dönemde “Kent Konseylerinin Güçlendirilmesi ve Yerel Demokratik Yönetişim Mekanizmaları Olarak İşlev Görmelerine Yönelik Eğitim ve Kapasite Geliştirme Desteği Sağlama Projesi” yürürlüğe konulmuştur (Bulut, 2013’ten aktaran Arslan, 2017: 27-29).

Türkiye’de kent konseylerine ilişkin ilk yasal düzenleme 2015 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu’dur. 5393 sayılı Belediye Kanunu, kent konseyleri hususunda: “*kent yaşamında; kent vizyonunu ve hemşehricilik bilincinin gelişmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır*” maddesiyle kent konseylerine öncü bir görev bilinci kazandırmıştır. 5393 sayılı

Belediye Kanunu'ndan sonra kent konseyleri mevzuatı oluşturulması amacıyla 2006 tarihinde Kent Konseyleri Yönetmeliği çıkarılmıştır. Kent Konseyi Yönetmeliği'nde kent konseyleri:

“Merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği, ortak akıl ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmaları” olarak tanımlanmıştır (Yaman & Küçükşen, 2018: 69).

Türkiye’de yasal çerçeve kapsamında farklı aktör katılımını sağlayacak mekanizmalar oluşturulduğunu belirtmek oldukça zordur. Türkiye’de oluşturulan katılımcı birimler daha çok küresel trendleri yakalamak veya ortaya çıkan trendlere ayak uydurmak için oluşturulmuş bir imaj çizmektedir. Nitekim Gündem 21 sonucu her ülkenin yerelde kendi gündem çerçevesini oluşturması amacını taşıyan program sonrasında oluşmaya başlayan ve hala yapısal ve işlevsel bazda tartışmaların hüküm sürdüğü Kent Konseyleri katılımcı mekanizmalar olarak tasarlanmışlardır. Ancak uygulamada konseylerin katılımcılık ilkesini nasıl şekillendirdiği ve ne düzeyde gerçekleştirdiği bir çelişki içermektedir. Özellikle kamusal karar alma sürecine vatandaş katılımı ilkesine, süreçte yer alan her aktör tarafından farklı anlamlar yüklenmektedir. Nitekim bu bağlamda katılımcılık konusunda bir karmaşa ortaya çıkmaktadır (Uslu, 2017: 97). Yerel Gündem 21’in Türkiye’de hukuki statü kazanması 2005 tarihli belediye kanunu değişikliği ile kent konseyleri adıyla önemli bir yerleşme adımıyla gerçekleşmiştir. 08.10.2006 tarihli Kent Konseyi Yönetmeliği ile kanun uygulamasının ilki ve 06.06.2009 tarihli Kent Konseyi Yönetmeliği Değişikliği ile ikincisi yürürlüğe girmiştir (Kestellioğlu, 2011: 130).

3. Kent Konseyleri’nin Yerel Demokrasi Üzerindeki Etkisi

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. Maddesinde kent konseyinin işlevleri arasında “hesap sorma ve hesap verme, yerinden yönetim ve katılım” ilkelerini hayata geçirme bulunmaktadır. Kent konseyi yönetmeliğinde ise katılım faktörü için yönetim kavramından bahsedilmektedir. Yönetmelikte, yönetim kavramı; hesap verebilirlik, katılım, çalışma uyumu, saydamlık, yerindenlik ve etkinlik gibi ölçütlere dayanan, çok aktörlü yönetim anlayışı olarak tanımlanmaktadır (Çelik, 2013: 219). Yerel halkın kent yönetiminde daha katılımcı bir rol almasını, kentlerde yer alan

kentlilik bilincinin artmasını, kentte tarihsel dokunun ve kültürel mirasın korunmasını, güçsüz grupların toplumsal alanda rollerinin güçlendirilmesini ve kentte sosyal dayanışma ve yardımlaşmanın artırılmasını, merkezi yönetim, yerel yönetim temsilcileri, özel sektör ve üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve kent halkı ile gerçekleştirmeyi hedefleyen kent konseyleri, yerel demokrasinin uygulanmasında bir araç olup, bu platformda yürütülen ilgili çalışmalar tüm kentlilere açıktır (Bozkurt, 2014: 235). Kent konseylerinin üstlenmiş olduğu işlevler, bir yandan ilgili kentin “sürdürülebilir kalkınma” öncelik ve hedeflerinin saptanması, ortak ve katılımcı bir kent vizyonu oluşturulması, temel eylem alanlarının belirlenmesi gibi üzerinde toplumsal fikir birliği sağlanması gereken konuları, diğer yandan da uygulamaya yönelik olarak almış olduğu tavsiye niteliğindeki kararların, ilk olarak belediyeler olmak üzere ilgili kuruluşlarla benimsenmesi yönünde çaba gösterilmesi, yerel eylem planlanması süreçlerinin üstlenilmesi, benimsenen eylem planlarıyla tutarlılığını sağlamak amacıyla yerel politikaların, eylem ve kararların takibi gibi sorumlulukların aktörler arasında dengeli şekilde paylaşılmasını gerektiren konuları içermektedir. Yönetişim, katılım ve demokratik bir anlayış sağlama çabalarının ortak amaçlarının gerçekleşebilmesi için, kent konseylerinin mevcudiyeti elzem görülmektedir. Bu ortak amaçlar; etkin bir yönetsel sistemin kurulması için çıkar çatışmalarını sonlandırmak, kamuoyunun yabancılaşmasını engellemek amacıyla siyasal aktörlerce alınan kararları kamuoyuyla birlikte almak, bireysel düzeyde eşitlik, yönetimi frenleme, bireysel hakların korunması, devlet düzeyinde ise meşruluk, bütünleşme, doğru karar alma ve etkinliktir (Kestellioğlu, 2011: 133).

9 Haziran 2006’da Kent Konseyi Yönetmeliği değiştirilerek yeniden yürürlüğe girmiş, ilgili değişiklik kent konseylerinin sivilleştirilmesi ve demokratikleştirilmesi bağlamında etkin bir gelişme olarak tanımlanmıştır. Bu değişiklikler bünyesinde özellikle kent konseyi yapısının sivilleştirilmesi bağlamında 8. Maddede önemli değişiklikler yapılmıştır. 2006 tarihinde çıkarılan yönetmelikteki, kent konseyi oluşumunda milletvekillerinin yer alma şartı ve belediye meclis üyelerinin kendi üyeleri arasından seçeceği temsilcileri, fıkrası kaldırılmıştır. Ayrıca il genel meclisi üyeleri hususunda olan madde de kaldırılmıştır. Muhtarların temsili noktasında bir düzenleme yapılmış, temsilci sayıları arttırılmıştır. Kent konseylerinin özünde var olan ortaklık anlayışı çerçevesinde merkezi yönetim, yerel yönetim, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplumu bir araya getirdiği vurgulanarak demokratik bir mekanizmanın altı çizilmiştir. Ayrıca kent konseyi başkanı da ayrı bir organ olarak tanımlanmıştır (Çukurçayır vd., 2012: 109).

Kent konseyleri, kentlerde yerellik algısı haricinde dezavantajlı gruplar hususunda uyguladıkları çalışmalarla da dikkat çekmektedir. Mutlak yoksulluk ve açlıkla mücadele kapsamında Bursa Kent Konseyince oluşturulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Grubu uygulamaya koyduğu “Sevgi Mağazaları” ile ihtiyacı olan kişilere gıda yardımı yapmaktadır. Mersin Kent Konseyi’nin giyecek yardımı için düzenlediği “Giymiyorsan Giydir” uygulaması yine önem arz eden çalışmalar arasındadır. Temel eğitimin alınması kapsamında İzmir Gündem 21 Kent Konseyi Ulusal Eğitime Destek Kampanyası çerçevesinde önemli görevler üstlenmiştir. Okullara maddi olarak yardım sağlanması konusunda Manisa Kent Konseyi çeşitli çalışmalar yürütmüştür. Batman Kent Konseyi, şiddete maruz kalan kadınlar için geniş çapta çalışmalar yapmış, kadın sığınma istasyonları kurulmasını sağlamıştır. Adana Kent Konseyi Kadın Meclisi ise “Önce İnsan, Sonra Kadını! Şiddet Mağdurları Sosyalleştirme” projesiyle gündeme gelmiştir. Özünde sosyal belediyeçilik başlığı altında yürütülen bu çalışmalar artık kent konseyleri aracılığıyla ve Binyıl Kalkınma Hedeflerinin yerelleştirilmesi noktasında yürütülmektedir (Eroğlu, 2010: 52).

Yerel demokrasinin kentlerde hayata geçirilmesinin bir aracı olarak görülen kent konseyleri, belediye başkanlarının şahsi nitelikteki karar ve uygulamalarında konseyleri kullanması, çıkar ve baskı gruplarının etkisi, örgütlenememe, bilgi ve ilgi eksikliği gibi nedenlerle devamlılıklarını korumakta güçlük çekmektedirler. Halkın, kent konseylerine aktif bir katılım gösterememesi ve yerel yönetimlerin de halkın isteklerini göz önünde bulundurmaktan ziyade onları yalnızca yönetmeye çalışmaları tepeden inme bir reform anlayışını yansıtmaktadır. Nitekim danışma niteliğine haiz kent konseylerinin kararları bağlayıcı statüde değildir. Kent konseyindeki kararların bağlayıcılığı yalnızca belediye meclisinin değerlendirmesi olarak belirlenmektedir. Konsey kararlarının kamuoyuna aktarılması bir gereklilik teşkil etmekle birlikte Türkiye’de kent konseylerinde yürütülen faaliyetler hakkında bilgi iletişim teknolojileri kullanarak bilgilendirme yapılması bir yana, ülke genelinde halkın konseylerin varlığından bile haberdar olduğunu söylemek zordur (Bozkurt, 2014: 238).

Kent konseyleri halkın karar alma süreçlerine daha aktif ve hızlı katılımını sağlamaya imkân tanıyacak birimler olarak ortaya çıkmışlardır fakat kent konseylerinin bu işlevleri yerine getirmeleri birçok ilkeyi içselleştirmelerine bağlıdır. Nitekim kent konseylerinin kendi içerisinde demokratik ve katılımdan yana kurumlar olabilme yetisi bu ilkelerin başında gelmektedir. (Gürses, 2017: 68). Konseyler, katılımçılık bakımından değerlendirildiğinde, yerel halkın kentin karar alma süreçlerine aktif katılımı noktasında önemli bir fırsat

teşkil etmektedir. Özellikle kent konseyleri yönetmeliğinde 2009'da yapılan değişiklikler neticesinde ortaklık fikri pekiştirilmeye çalışılmıştır. Ancak konseylere halkın katılımı gerek konseyin işlemeyen yapısı gerek halkın gösterdiği ilgisiz tavır nedeniyle düşük düzeyde kalmaktadır (Yeşildal, 2014: 129). Kent konseyleri aktif kalımı ön planda tutan içsel yapısıyla zaman zaman eleştiriler de alarak yoluna devam etmektedir. Temelde yerel demokrasi ve bunun bir uzantısı olarak ortaya çıkan yerel yönetimlerin güçlendirilmesine dayalı bir sistem odağında “sivil danışma forumu” ya da “danışma mekanizması” görevi üstlenen kent konseylerinin sahip olduğu işlevleri ne ölçüde yerine getirebildiği yoğun bir tartışma konusu teşkil etmektedir. Tüm bunlara rağmen şehirlerin karşı karşıya olduğu ve gündem güne sayıca artan sorunların büyük ölçüde kent konseyleri aracılığıyla kamuoyuna açık bir şekilde tartışıldığı da ifade edilmelidir (Soygüzel, 2017: 49).

Sonuç

Yerel Gündem 21 sonrası ortaya çıkan kent konseyleri, özünde yerel demokrasinin savunucusu olmak amacıyla oluşturulmuştur. Birleşmiş Milletler gibi birtakım örgütlerin yönlendirmeleri neticesinde birçok ülkede Gündem 21 neticesinde kent konseyleri oluşturulmuş, kent konseyleri konusunda kanun ve yönetmelik maddeleri çıkarılmış, bu kanunlar neticesinde kent konseylerinin faaliyet alanları ve oluşum amaçlarının sınırları belirlenmiştir. Yerel demokrasi ve katılım mekanizmaları çerçevesinde gelişen kent konseyleri uygulamada birtakım sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Kent konseyleri gerek dönem konjonktürü gerekse de yapısal düzenlemelerle yıldan yıla sayısal bazda artış göstermiş ancak bu sayısal artışın kent konseylerinin niteliksel yönü üzerindeki etkisi zayıf kalmıştır. Kent konseylerinin çoğu zaman merkezi bürokrasi altında kalışı konseylerin işleyiş düzeni noktasında ciddi eleştirilere konu olmuştur. Kent konseylerine yöneltilen “belediye altında çalışan birimler” statüsü, belediye başkanlarının konseylere olan etkisi kent konseylerine yönelik eleştirilerin artışına sebebiyet vermiştir. Değişen konjonktüre bağlı olarak konseylerin sahip olduğu yönetmeliklerde döneme uygun güncellemeler yapılmaması, kent konseylerinin pasif yapısı, çoğu kent konseyinin yetki ve sorumluluklarının farkında olmaması diğer eleştiri noktalarıdır. Tüm bu eleştirilere karşın kent konseylerinin yerelde yaptıkları çalışmalar da dikkate değerdir. Özellikle yardıma muhtaç kişiler için yapılan yardımlar, kadınlara ve çocuklara yönelik uygulanan projeler etkin bir çalışmanın ürünüdür.

Kent konseylerinin daha etkin ve işlevsel çalışabilmesi adına öncelikle yasal düzenlemeler ekseninde kent konseylerinin sahip olduğu hak ve yükümlülükler güncel standartlara erişebilir bir hale getirilmelidir. Kent konseylerinin yerel ve

merkezin baskısı altında kalışı güncel eleştiri odağı haline gelmişken, konseyleri bu baskılardan azade kılacak bir kalkan oluşturulması elzemdir. Nitekim yerel demokrasinin sağlanması amacıyla ortaya çıkan birimlerin merkez baskısı altında çalışması birimin kuruluş amacıyla büyük bir çelişki barındırmaktadır. Kent konseylerinde vatandaşların aktif katılımları ön planda tutularak bu katılıma özendirici çalışmalar yapılmalıdır. Birçok şehirde kent konseylerinin varlığından bile haberdar olmayan vatadaşa konseyleri tanıtıcı ve konseylere teşvik edici eğitimler verilmelidir.

Merkeziyetçi ülkelerde kent konseyleri gibi yereli odak alan ve yerel demokrasi adına çalışan birimlere bakış açısı farklı gerekçelerle ılımlı olmayabilir. Özellikle Türkiye söz konusu olduğunda Osmanlı döneminden miras kalan merkeziyetçilik algısı zaman zaman yerel yönetimleri ve bu alanda çalışan birimleri zorlayabilmektedir. Yerel demokrasi ve katılımın günümüz konjonktüründe etkin bir yere sahip olduğu unutulmamalı ve bu alanda yapılan çalışmalarını destekleyici bir tutum izlenmelidir.

Kaynakça

- Arslan, Ş. (2017). Türkiye’de yerel yönetim ve kent konseyleri: Adana örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi).
- Aygen, M. (2014). Kent konseylerinin kent yönetimine katkıları üzerine bir inceleme: Elazığ örneği. *The Journal Of Academic Social Science Studies*, 29, 217-234.
- Bozkurt, Y. (2014). Yerel demokrasi aracı olarak Türkiye’de kent konseyleri: yapı, işleyiş ve sorunlar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40, 229- 240.
- Çelik, A. (2013). Kent yönetimi bağlamında kent konseyinin işlevleri üzerine bir değerlendirme. *C.Ü İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 215-229.
- Çukurçayır, M.A., Eroğlu, H.T., Sağır, H. (2012). Yerel yönetim, katılım ve kent konseyleri. *Yerel Politikalar Dergisi*, 1, 97-128.
- Eroğlu, T. (2010). Sürdürülebilir yerel kalkınma ve kent konseyleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26, 44 – 55.
- Eyduran, M.G. (2014). Kent yönetimine katılımın bir aracı olarak yerel gündem 21 ve Türkiye’deki örnek uygulamaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi).
- Gürses, F. (2017). Yerel demokrasi ve siyasal katılım kent konseyleri üzerine ampirik bir araştırma. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(2), 53 – 69.

- Kara, H. & Şimşek, S. (2016). Kent konseylerinin işlevselliği ve sürdürülebilirliği: Kadıköy kent konseyi örneği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(15), 245-269.
- Kestellioğlu, G. (2011). Yerel demokrasi ve kent konseyleri: Kahramanmaraş örneği. *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(1), 121-140.
- Kutlu, Ö., Usta, S., Kocaoğlu, M. (2008). Vatandaş odaklı/vatandaşın odakta olduğu yönetim: Kent konseyleri ve selçuklu belediyesi örneği. *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 507-531.
- Soygüzel, H. (2017). Türkiye'nin kent konseyi üzerine bir değerlendirme. *Şehir & Toplum Dergisi*, 8, 41-50.
- United Nations Conference on Environment and Development. (1992). *Agenda 21, Rio Declaration, Forest Principles*. United Nations.
- Uslu, İ.A. (2017). Türkiye'de kent konseyleri deneyimi: Bir yapılandırma önerisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, SBE).
- Yaman, M. & Küçükşen, M. (2018). Yerel demokrasinin gelişimi sürecinde kent konseylerinin rolü ve işlevselliği. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 64-85.
- Yeşildal, A. (2014). Yerel demokrasinin gelişim sürecinde kent konseylerinin işlevselliği: Kocaeli ve Kartepe kent konseyleri örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, SBE).